

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (Pestmegyei követválasztás, budapesti napló; Nemzeti kaszinó, Jósika legújabb regénye, Ole Bull nemzeti színpadunkon hallatja magát, magyar játékszíni előadások; Boros József; erdélyi hírek; s. a. t.) Amerika (Langdon halála valósul; s. a. t.) Spanyolország (Van Halen tábornok fölhagy Segura megtámogatásával s. lemond a vezérségről; béke iránti remények; s. a. t.) Anglia (a' minisiteri kérdés további vitatása az alsóházban; a' minisiteriség 22 szónyi többséget nyer; Franciaország engesztelő nyilatkozata a' mexicói sérelem ügyében; s. a. t.) Franciaország (a' pártvezérek nyilatkozata a' követkamrában a' minisiteriségi fordulatról; s. a. t.) Olaszország (a' szentszék vátozsza kivonatilag s. részletekben a' vegyes házasságok ügyében; s. a. t.) Olaszország. Németország. Duna-izállás.

Magyarország és Erdély.

(Pestmegyei követválasztás.) Pestmegye maj. 4kén tartá követválasztási közgyűlést Prónay Albert b. főispánhelyettes elnöklése alatt, mellyben Ráday Gedeon grótot 1148 szózatál, Szentkirályi Móriczot pedig felkiáltással választák meg országgyűlési követekké.

Budapesti napló. Néhány nap előtt jelent meg Heckenast Gusztáv könyvkereskedésében Jósika Miklós legújabb regénye 4 kötetben, címe: „A' csehek Magyarorszában.“ E' művet kétszeresen érdekesíti azon körülmény, hogy nemzeti évkönyveink legragyogóbb lapjaira vonatkozik, korrajzot képezvén Mátyás király idejéből, azon időből, mellyre még most is örömtől s méltó büszkeségtől dagadó kebelvel emlékezik vissza a' magyar. — A' kiadás esimos, és ára (4 pgófr.) tekintvén a' munka terjedelmét, igen mérsékelt, a' külföldi ilyenmü művekéhez képest. — Ole Bull, kiról mult Társalkodónk kimerítőleg szóla, már kétszer hallatá magát a' városi nagy táncsteremben s mindkétszer legnagyobb lelkesítésre buzdítá nagyszámú hallgatóit; holnap, május 5ikén esti 7 óraker nemzeti színházunkban fog játszani ez európai hírű nagy művész, melly alkalomkor a' szokott bemeneti díj ezüst pénzre fog emelteni. Hír szerint egy humoristikai fölolvasásban is fogja magát hallatni Ole Bull, mellyet a' kisdudkórház javára szándékozik tartani Frankenburg. — Máj. elsője nyájas meleg idővel köszöntö be s mind a' két városban megnyiták az arenát; ugy látszik azonban, hogy a' multság e' nemét már valamennyire megszoká a' közönség, mert a' gyönyörű idő mellett sem volt annyi néző jelen ez uttal, mint mult évben közönségesen tapasztalni lehet. — Nemzeti színpadunkon m. hó 27kén „Cesario“ adaték; 28kán másodszer „En“ és „Harlequin kalandjai“; 29kén Erkel karmester jutalmára bérszűnettel először „Csel“ eredeti vég dalmú 2 felv., írta Jakab István, muzsikáját Bartay; ez este István, fölhísmét látogatásával örvendezteté meg színházunkat, s a' terem fényesen ki volt világítva; 30kán „Parisi napló“; E' hónap az eddigiekhez képest eredetiségre nézve szegény volt, s ujdonságok is általján és jobbadán csak olyanok fordultak meg színpadunkon, mellyek csupán itt Pesten nem adattak még magyarul. Május 1sején „Aba“ jött színpadra; 2kán Benza jutalmára először bérszűnettel „Kalapos és harisnyatakács“ bohózat 2 felv., Hopp után Balog István által fordítva; 3kán „Messzina hölgy“ Schiller után ford. Szenvey, adaték. Lendvay már visszaérkezett vendégzerepeiről, s Megyerit is naponkint várják.

(Nemzeti kaszinó.) A' n. kaszinó alkotó szabályai 6. pontja szerint a' nyári közgyűlés f. é. jun. 2kán regg. 10 óraker változhatlanul fog tartatni. A' részvényes urak ezemmel megjelenésre kéretnek. Pest, maj. 2kán 1839.

Pregardt János s. k. Igazgató.

Boros József sz. István-rend kiskereszte s nyugalmazott m. kir. helytartósági tanácsos f. e. april 19ikén délutáni 4 óraker sz. Mihályfán, t. Zalamegyében munkás élete 90ik s házassága 17ik évében két napi betegség után öregségi elgyöngülés következtiben elhunyt. Hált tetemét april 22dikén helyezék örök nyughelyökre Gosztonyban, t. Vasmegeyében. —

Kolozsvár, apr. 21kén. F. hó 21kén kezdé meg az erd. reform. főegyházi tanács rendszerinti népes gyűlését, mellyben az egyházi és iskolai igazgatás rendes folyamát tárgyzó több fontos határozat közt közérdekűek valának jolesül a' titoknokai hivatal rendszeresítése; s még néhány választás. Régtől fogva sajnosan tapasztalt hiány levén t. i. a' reformát. egyházi főtanács dolgainak folytatásában az, hogy jövedelmeinek szük volta miatt titoknokát olly móddal nem jutalmazhatá, miszerint e' hivatalt minden más nemü foglalkodástól elválasztván, olly érdemes fölfival tölthesse be, ki munkásságát kirekesztőleg e' fontos hivatalnak szentelné, néhány érdemes honfi buzgalma végre létesíté a' régi ohajtást, midőn ez üdvös ezétra hétezerhatszáz p. fiból álló főkét áldozván, annak jövedelméből, az eddig csak 160 p. fiból álló titoknokai fizetés hatszáz pgó fra emeltetik, ezuttal ugyan az alapítók ajánlata nyomán főegyházi tanács titoknokká Tóllas Károly ügy. nevezeték ki; jövendőre pedig az alapítók magas gondolkozása semmi kirekesztő befolyásra magának jogot fentartani nem kívánván, az e' szerint rendszeresített titoknokai hivatalra előfordulható kinevezéseket megszorítás nélkül a' fő egyházi tanács szabad választása alá ajánlották. Aldás és tisztelet a' nagylelkü alapítóokra, kiknek neveiket betűrendben ajánlatikkal együtt ide iktatni örömmel sietünk: Bánfi László b. 400, Bánfi Miklós b. 200, Bánfi Zsigmond b. 400, Bethlen Adám gr. 400, Bethlen Farkas gr. 400, Bethlen János gr. 400, Degenfeld Otto gr. 400, Kemény Albert b. 400, Kemény Domokos b. 400, Kemény Farkas b. 400, Kemény Ferencz b. 400, Kemény György b. 400, Kemény István báró 400, Kemény Pál báró 200, Kemény Sámuel gróf 400, Lészai Lajos 400, Mikó Imre gróf 200, Ocsai Sámuel 100, Teleki Domokos gróf 400, Teleki Elek gr. 400, Tholdalagi Ferencz gr. 300, Ugron István 200, ifj. Wesselényi Farkas b. 200, összesen 7600 pgó ftot. — A' zilahi gymnasiummál, nagyobbára Wesselényi Miklós b. által nagylelkűen alapított 2dik közoktatási széklet a' főiskolák előjárói s tanítói által kijelölt érdemes férfiak közül Szabó György, magát a' hazában s külföldön föbboldalulag kiművelt jeles hazánkfia, egykor ugyanazontanító intézet növendéke, nyerte el. Gondnokokká (curator) választattak az udvarhelyi főiskolához ifj. Bethlen János gr., a' n. evyedi egyházi kerületben Kemény Farkas, a' székiben Bánfi Dániel és n. váradi Igezdéi Zsigmond b. urak; az első fő- a' három utolsó segédgondnokai hivatalokra. — April 22kén sz. Somlyóra (Kraszna megyébe) érkezék a' Kraszna, Középszoftok, Zaránd és Kővár vidék ének Magyarországhoz leendő visszaesatoltatása ügyében ő fels. által kinevezett biztosság, melly fontos megbízatása feletti tanácskozá-

sít, másnap megis kezdé. E' biztosság tagjai, mint már korábban is irtuk, Magyarország részéről: főispán és koronaör Teleki József gr. elnöksége alatt, Lányi Imre főispán és septemvir, Kállay István főispán helyettes, Luby Imre kamrai tanácsos, Sztráray Albert gr. és Noszlopy Ignác kir. táblabíró. Erdélyország részéről Ródeei Adám gr. kincstárnok, Bedeus József tartományi főbiztos és Horváth Ferencz, közügyek igazgatója. (Erd. Hír.)

Amerika.

(Langdon halála valósul.) Langdon m. szám. említett halálát egyujyorki házhoz intézett kalmárlevél következtöleg emlité: „Langdon éjszakai amerikai consult Laguna de Terminosban; az ottani bíró parancsára elfogták s egy szerecsen által pálezaütésekkel iszonyúan megkínzák, utóbb fömlöczre veték, hol három napig vala becsukva elítelt gonosztevőkkel. Végre innen kiszabadult, de egy Laguna s Campeche közötti kis helységben a' szenvedett ütések következtiben meghalt; özvegyét Campecheből Lagunába visszahuzozolák a' férje elleni vádakra felelés végett.

Spanyolország.

(Van Halen fölhagy Segura megtámogatásával. s lemond a' vezérségről.) Bayonne. april 16kán: „A' Van Halen és Cabrera közti szerződés, mellyet ez utóbbi, mint Morella gróf. írt alá, mellyben azon szökevények megkegyelmezése is ki van kötve, kik még csak egyszeri élpártolás után jutának fogságba, már általános elégtelenséget támaszta, melyet Van Halen utolsó hivatalos jelentése még sokkal magasb fokra emelt; Muniesából ugyanis april 10ikérül: tehát hat mérföldnyire Segurától, azt írja Van Halen, mikép ő nem szándékozik az erősséget megtámadni, mielőtt esata által eltávolíthatná a' zendülőket. Ezt eszközölnie épen nem lehet, mivel a' trónkövetelő emberei mindenkép kerülik a' esatát, üldöztetésükhöz pedig csak ugy foghat, ha előbb egész nehéz pattantyusságát s pogyászszekereit biztos helyre állíthatja. Azonkül pedig Segura közelében az egész vidék el van pusztítva, s élelmet, vizet sem emberek sem barmok számára nem találhatni, mi annál veszélyesb, minthogy a' szokatlanul kemény idő miatt már több ember és állat életét veszté. Ennek következtiben ő a' cortesai táborállomáson tovább maradást nem tartja tanácsosnak, és Segurát jobb lesz majd inkább kedvezőbb évszakban ostromlani, mert e' város nagyobb része le van égve, s most szerencsés süker esetén sem nyujthatna enyhet az ostromlóknak. Végre kimondja Van Halen, hogy a' cortesai táborzállást elhagyá, s mintán Montalban élelmiszerekkel ellátá, végkép visszavonult onnan, s már most a' zendülök üldöztetésire tétet előkészületeket. Ezutóbbit alkalmasint csak némi vigasztalásul mondá. Saragossai april 14diki hírek azt esatolják a' fönebbiekhez, hogy Van Halen benyujtá lemondását, s hihetőleg Ayerbe leend utódja, az aragoniai és valenciai hadi munkálatok két külön parancsnokságra folesztatni, mikép azt már Evaristo San Miguel is tanácslá. Mint látszik, a' spanyol tábornokok mindennel bírnak, csupán azon lelkesüléssel nem, melly nélkül nem hozhatni határozatot politikai harcokban. E' haszon nélkül vesztegetett időt igen jól tudá használni Cabrera s Van Halen mögött kegyetlenül dulogott az egész tartományban. Valencia belsejében, melly eddig menten maradt illy csapásoktól, hatalmas guerrilla csoport üzi most Jamilla és Yecla közt véres kicsapongást, és a' cuenzai és manchai határokat is zsarolja. Az éjszakai hadsereg hosszas pihenés után végre ismét mozdult egyet. Espartero a' ramalesi vonált szándékozik megtámadni; félnek azonban, hogy a' szándékot nem fogja tett követni, valamint Van Halen terve is csupán terv maradt. Maroto mindent elkészített e' vonalon a' megtámadók visszautasítására, s maga ideiglen Durangoba vonult. A' trónkövetelő személyes elnöksége alatt állandó tanácsot kíván alapítani, bizonyosan csupán azért, hogy Maroto vas zsarnoksága alul megszabadulhasson, s aztán nagyobb elhatározottsággal szándékozik a' harezteren föllépni, mert magas pártvédeli elhagyással fenyegetik őt, ha annyi segély után sem képes nagyobb tulnyomóságot eszközölni jogainak. Az alkotmányosak azon hiedelemmel kezdik magukat kecsgetetni, hogy azon hatalmaknál tett lépéseik, mellyek eddig nem ismerék meg Krisztina kormányát, szerencsés sükert ígérnek, melly talán hamarabb valósuland, mint némelylek gondolják. Mások ellenben csupán üres biztatgatásnak mondják ez állítást, mellynek teljesülését épen nem reménylhetni e' pillanatban. —

Anglia.

(A' minisiteri kérdés további vitatása.) Az april 15iki parlamenti ülésben így folytatá mult számunkban közölt beszédét Russell, az irlandi kormánypolitikára nézve: „A' lordok házában határozata kétségkül olyan volt, hogy épen azt kelle temem, mit escelekvém. Már az indítványtevő neve (Roden gr.) is elég volt azon gyann-gerjesztesre irlandban, miszerint kormány elleni gáncsra ezéloz az egész indítvány. (Tetszés az irlandi követek résziről.) Hogy ez csakugyan így történt, azon senki nem kéteskedhetik. Ha tehát a' lordok házában igaz volt, midőn tudva levő gáncsát nyilvánítá, ugy e' ház rokonertelemben fog nyilatkozni; ellenkéző esetben pedig nem tudom, mikép lobbanthatják szemünkre, hogy mi a' felsőház jogait támadjuk meg, midőn az alsóházat nézeti nyilvánítására szólítjuk föl. Különösen az alsóház azon hatóság, mellytől az illy víz-

gáló indítványának származnia kellene. (Halljuk! 's tetszés a' ministeri padokrol. „Nem! Nem!” az ellenzési részről.) Hol egyébiránt törvényhozás fogor kérdésben, ott mindenkor joga van a' felsőháznak az e' házból elibe terjesztett törvényeket félre vetni. Ha mindazáltal e' jogot minden törvényről kivámá használni, ugy természetesen legnagyobb inségre jutna az ország, 's aztán majd vagy az ország, vagy pedig az alsóház leendne kénytelen véleményét kimondani. Midőn a' nemzet vagy alsóház nagy többséggel nyilatkozik valamely törvényjavaslat mellett, akkor igen tanácsos elfogadniok azt a' lordoknak, habár egészen ellenkező is véleményök, noha egyébiránt joguk van félre vetni a' kérdéses törvényt. A' végrehajtó hatalom gyakorlatára nézve még nagyobb mértékben alkalmazhatni e' szabakat. Midőn az alsóház nézetei különböznek a' lordokétól: akkor az alkotmány szerű szokás következtében mindig az alsóházat illeti az elhatározás. Ha az alsóház egy vagy két évig várakozni akarna, míg a' lordok bevégzik vizsgálatikat 's minden gonosztettet vagy megkegyelmezést hosszasan fontolgatnak; ha nyugalommal nézné el, mikép gátolja a' lordok késkedése a' kormányügyek rendes folyamát, 's tulajdon nézetét ki nem mondaná, ugy azon naptól kezdve lealacsonyult fogna lenni. Most már a' kérdésre magáratérek. Állítják, miszerint csupán azon okból uralkodnak gonosztettek 's erőszakoskodások Irlandban, mivel a' kormányt oly férfiak vezérlik, kik szabadelmű nézetekhez szítnak, 's ugyanoly politikát követnek. De, Sir, a' rosznak magvait korább időben hinték el 's kiirtatásuk nem 4, hanem 40 évi kormányzatot kíván meg. Ilk György uralkodásra léptekor házakat támodának meg fegyveres népesoportok, az emberek áruhában üzék gonoszságikat, 's külön társulatok alakultak káros célok létesítésire. Illy állapotban volt Anglia Örzsébet királyné idejében, és Skótzia az 1688iki zendület alatt. E' két országban Örzsébet és IVik Vilmos minsterének sikerült a' vést elhárítani. Fekszik e' olylyasmi az irlandi nép természetében, mi sikertelenitén a' czélszerű gyógyszert? Véleményem szerint senki nem fogja tagadhatni, mikép felsőbb körökben sehol nem találhatni annyi értelmességet 's egyéb jó és dicséretes tulajdonokat, mint épen az irlandiak közt; az alsóbb osztályiak pedig szinte dicséretre méltók iparüzési munkásság tekintetéből. Röviden nem ismerék nemzetet, melly nagyobb mértékben volna fölrüházva oly tulajdonokkal, mik által dicsőségre 's nagyságra szoktak emelkedni a' nemzetek. Mi gátolja tehát Irland bajainak orvoslatát? Midőn Clare kanczellár irlandi főügyvéd volt, következőleg szólott az irlandi nemzet szenvedéséről: „Munster tartomány lakosinak inségét semmi más nyomor nem képes fölülhaladni. A' bérlő szegénységet irtalom nélkül tiporják földre a' birtokosok. Nem képes a' szegénység testét földni, annál kevésbbé pedig kielégíteni az egyházi tizedmennyiség beszédőt. Mindent elragad fölük a' földesur.” (Itt még több illyennemű iratot olvasa föl a' ns lord 's aztán folytató beszédét) „A' kormány legszigorubb törvényeket boesáta közre azon időben 's a' személyes szabadságot önkénye szerint függeszté föl mindannyiszor, mennyiszor azt jónak találta, egyéb szabaditekokkal együtt; szóval mindent alkothata, melly maradandólag lett volna képes a' nép valódi jóllétéül gondoskodni, 's egyet sem, melly a' katolikusokat szabad ország szabad alattvalóinak engedte volna tekintetni; végre egyet sem, melly engesztelő szellemet viselt volna ismertető jelül homlokán. (Halljuk! Halljuk!) Az első szigoru rendszabályt 1755ben léptették életbe. Mi történt az ezt követett 50 év alatt? Több óriási esemény, mint bármely szakában a' világtörténetnek. Franciaországban ezer éves királyság dőlt halomra, 's romjaiból véres nyugtalan republica emelkedék, 's fíradhatlan katonai kényuraság, melly újra összedőlt 's ismét helyet csinált a' régi királyságnak. Európa majd minden országa ingadozni látta trónját, birtokosát változni, intézvényit módosítani 's fővárosit idegenek hatalmában. Illy változások történtek az európai szárazföldön. Mi körülövezve minden oldalról tengertől nem láttunk idegen tolvakokat, 's nem tapasztaltunk változást az uralkodó családban, de annál többet alkotmányunkban, 's adósságunk folytonos szaporodását a' nemzeti gazdagság óriási emelkedése 's hadsergünk és tengerészetünk roppant győzelmi mellett a' világ minden részeiben. Mi történt ez idő alatt Irlanddal? Mindnyájan tudjuk, hogy a' zavarok 's gonosztettek létezése azon honban hosszas évsorra terjed. — Mi okozá ezt, mi tévé tönkre az élet 's vagyonbiztosságot? A' kormány tulesapongó szabadelműsége? A' kellefinél nagyobb irtalom a' szegénység sorsával? Vagy igen nagy lelkű gyakorlata a' kegyelmezési jognak? Vagy talán azon kedvezmények, mikben a' katolikusokat a' kormány részesíté? Ezt csak az mondhatná, ki nem tudja, hogy néhány esekély kivétellel mindig Roden I. pártjabeli férfiak hatalmában volt Irland kormányzata. 'S ime most ugyanazon férfiak jőnek ide 's az ő kormányzatuk ideje alatt meghonosult történetek miatt vádolnak bennünket, 's azt akarják a' törvényhozósággal elhitetni hogy mind e' baj Normanby I. főkormányzósága alatt születék. E' vádlók vagy akaratlanul vakok, vagy pedig szándékosan hunyják be szemeket azon tett dolgok előtt, mikből világosan tűnik ki, miszerint a' mostani gonosztettek forrását csupán a' korább elnyomásokban kell keresni.” Ezután részletekre tért Russell, 's kiemelé, miszerint Irland legnagyobb baja azon bizalmatlanságból származott, mellyel a' nép a' joggyakorlat ellen folyvást viseltetik. Még az eskütszések fölállítását is rendesen mindenkor pártszellem vezérle. Normanby I. keresztülható javításokat törekvék e' tekintetben létesíteni, miknek következtében már most csakugyan sikeresnek mutatkozik a' joggyakorlás. Ennek kimutatására összehasonlita Russell az 1830 és 1838iki büneseteket, mikből kiviláglott, hogy ez utóbbi évben sokkal több elítélés történt, noha a' gonosztettek száma tetemesül csökkent az előbbi évekhez képest, míg a' toryk azt rebesgetik, hogy az új kormányrendszer büntetlenül hagyja a' gonoszságot. A' véres

párczivakodások 's egyéb bünesetek most szigoru kudarcra 's megrovatásra találunk, holott a' tory kormány illyesminél rendesen be szokta hunyni szemét. Vádolják még Normanby lordot különösen azért, hogy a' megkegyelmezési joggal igen bőkezűen bánt, sok börtönt megnyitá, és sok büntetést enyhíté. Ha azonban összeszámítjuk valamennyi irtalmi tettét, kitűnik, hogy összesen 140 hónapi börtönt engedett el egész kormányzósága alatt, melly időből általányosan öt hét esik minden egyes fogolyra, ki börtönidő-kurtításban részesült. Végre az Irlandban még most is létező társulatokra mutatnak. Amde illy összeköttetések mindenkor voltak Irlandban, csak hogy a' korábbiak, a' tory kormány fényszakában, erőszakoskodók 's vétkes czélzatuak voltak. Megengedé ugyan Russell, miszerint az illy társulatok rendesen gyöngíteni szokták a' kormányt 's más törvénytelen egyesületeknek buzdításul szolgálunk, de ezt azért nem tekintí rendkívül nagy veszélynek, mert meg van győződve, miszerint az utóbbiak mindinkább gyérülni fognak, 's végre egészen eltűnendnek. „Ha azonban, így végzé szavait Russell, sok visszaelés egészen megmaradt Irlandban, vagy csak igen lassan fordul javulásra, egy minden esetre egészen megjavult, 's ez azon körülmény, hogy a' nép értelme bizalommal közelít a' mostani kormányhoz. (Harsogó tetszés, mellyben gúnyból az ellenzés is részt vesz.) Én büszke vagyok erre. Talán most először, mióta ugyanazon parlament egyesíti az irlandiakat az angolokkal, történt az, hogy számos kérelemben nyilvánítja Irland az angol kormány iránti bizalmát. Sir, ha mi Angliát az angol nemzet, és Skótzia a' skótok kívánata szerint kormányozzuk, mikép az temünk csakugyan legszentebb kötelesség parancsolja, ugy valóban nem látom át, miért kelljen épen csak Irlandra nézve a' kisebbség véleményit teljesíteni, midőn azok annyira különbözök az összes nép kívánattól, hogy csupán megvetéssel tekinthetünk rájuk. Mi szegényi törvényvel láttuk el Irlandot, mikkel megelőzhetni véljük azon bajokat, mellyek az utóbbi években azon országot terhelék: de az illy törvények hatása lassu szokott lenni. Egy leírása fekszik előttem az irlandi 40 shillinges birtokosak választási jogának Wellington hgtül 1829bül, melly szerint mintegy 20 ezer illy szegény embert marhák gyanánt szokás szöszékekhez hajtani, hogy földesurok kénye szerint szavazzanak. Mi azon évben nagy fordítást tettünk a' dolgon, 's a' 40 shillingeseket megfosztottuk választási joguktól, és tizfonta emeltük e' mennyiséget. Én nem akarom itt e' rendszabály politikai jelességét vizsgálni: de annyi bizonyos, miszerint az lón annak egyik következménye, hogy azon földesurak, kik hajdan marhák gyanánt hajták szavazásra emberiket, most, miután már többé nem élhetnek e' jogukkal, még kevésbbé gondolnak azon szegény emberek sorsával, 's ugy osztják el földjeiket, miként azt pillanat sugalma szerint jónak találják. Ez új nehézséget szült, mellyel folyvást kelle küzdeni 1829 óta a' kormánynak. (Halljuk!) Azóta legnagyobb szigorral ótalmazzák a' földesurak jogait. Bizonyos fokozatig segít e' bajon a' szegényi törvény, mert mind azon szerencsétlen, kit szívtelen földesura elüz hajlékából, legalább a' segélyosztó biztosságtól várhat némi gyámolítást. De mi történt a' tory kormány alatt? Tekintsenek Önök az akkori parlamentí évkönyvekbe 's tanuvallo másokba, 's látni fogják, miszerint gyakran kevés hónap alatt százat éhalál ragadott el e' szerencsétlen elüzöttek közül. Én pedig nem régies időről, nem 1775ről beszélek most, hanem a' legközelebb mult korrol, mert a' szívtelen elüzések, tory részről, még ma sem szűntenek meg. Vegyük össze minde' számtalan visszaélést 's balságot, és mondja meg aztán bárki őszintén: lehetett e' 4 rövid év alatt illy mélyen gyökerezett bajt kiirtani? 'S mégis vannak emberek, kik oly hangon szólnak Irland szomorú állapotjáról, mintha ezt mind a' mostani kormánynak kellene tulajdonítani! Ezután még Duncombe radical indítványa ellen szóla Russell, mondván miszerint az Irland javára eddig történeteket nem mondhatják esekélységnek, a' radical párt kívánatit pedig egészen nem tudja helyeslelni. Oda nyilatkozik záradéku a' szónok, hogy inkább megbukni kész a' minsterség, mint engedni e' tekintetben, mert azon meggyőződésben találja teljes nyugalomát, miszerint soha nem akart mást, mint az egyesült három királyság népének szíveit egyesíteni. (Hosszas tetszés.) Miután apr. 15iken Peel elmondá minsterség elleni indítványát támogató beszédét, minden határozat nélkül ozzott el a' ház, minthogy még számos szónok akará magát e' tárgyban hallatni.

(A' minsterség 22 szónyi többséget nyer.) Az april 16iki alsóházi ülésben némely kérelemek benyújtása után több szónok hallatá ugyan magát, részint a' minsterség mellett, részint pedig ellene, de csak alárendelt jelentésű férfiak, kik jobbadán v. csupán főnökeik szavait utánzák. 17ken Barron nyitá meg az ülést, 's Russell indítványát hosszú beszédben támogató, mellynek egyes érdekesb részei így hangzának: „Ha ez indítványt félre veti a' ház, ugy sz. Pétervárbán örömkialtozások fognak harsogni, a' spanyol trónkövetelő táborában pedig éljent riadozni, 's minden kényur örvendni fog; a' szerencsétlen Irland ellenben fejteltségbe 's meghasonlásba süllyedend. Akkor teljes joggal fogunk kiálthatni: Vae victis et vae victoribus!” Ezután az orangista földesurak ellen kelt ki a' szónok, kik utóbbi időkkben rendszer gyanánt gyakorlák a' kath. bérlők elüzetésit jószágikról, 's különösen a' híres Waterford marquist nevezé meg, ki mintegy 10 év óta összesen legalább 1200 illy boldogtalant juttatott legnagyobb inségre. Ingestrie I. (a' marquis rokona) azon állítással lép itt meg a' házat, miszerint azon szerencsétlenek önkívánatukra üzetek el. (Halljuk! és kacaj.) Bateson, Litton, és Shaw a' minsterség ellen szólottak, Grote Bulwer és Pigot pedig támogatók annak kormányelvéit. Grote, az ismert radical pénzváltó, kiról általányosan hívek, hogy a' minsterség ellen fog szavazni, oda nyilatkozik, miszerint sokaig önmagával tusakodék: vajjon nem lenne e' tanácsosb épen nem is szavaznia? mivel azonban csupán a' ministerek irlandi politikája van kérdésben,

tehát nem késkedik a' ministerségnek adni szavát, mert Irland ellenében magaviselete csakugyan szabadelmű, 's fájdalom! egyetlen végmaradványa azon szabadelműségnek, mely a' whigeket az átelleni (tory) uraktól kedvezőleg megkülönbözteti. De ez okbul nem akarja tettét oda magyaráztatni, mintha ő általánosan helyeslené a' mostani ministerség politikáját. Bulwer igen jelesen azon egyszerű állítással lép meg a' házat, miszerint nem foghatja meg, mikép vádolhatják bizonyos emberek keveset-tevésrül a' ministereket, holott az ő főnökeik egészen ellenkezőleg inkább sokat-tevést lobbogatnak a' szabadelmű ministerség szeméire. Gibson 's még néhány tory a' dolog kétsége miatt sem egyik sem másik párt javára nem akartak szavazni. 18kán O'Connell másodszülött fia, Morgan, kezdé meg a' vitát, ki Peel beszéde némely helyeiből világosan kimutató, miszerint e' tory főnök maga is egészen akaratlanul azt bizonyítja be, hogy 1824ben, tory kormány alatt, sokkal szomorubb volt Irland állapota a' mostaninál. Utána több követ szökött ministerség ellen 's mellett, és különösen Plumtre és Lefroy hevesül keltek ki a' kathol. vallás ellen, melytől kizárólag származni állíták Irland bajait. A' miniszterpárti szónokok közül ez este leginkább kitétek Hume és Morpeth; éjjelután 1 órakor mindazáltal Duncombe indítványára ismét határozat nélkül oszlott el a' ház. April 19kén hasonló hévvel ujult meg a' vita, 's a' szónokok hosszú sora véget sem akart már érni. Leader, a' westminsteri radical követ, így nyilatkozék ez este: „A' ministerség alkalmasint többséget nyerend e' kérdés-eldöntéskor; de fontosnak és szükségesnek látom megmutatni a' közönségnek, mik tulajdonképp támaszi e' ministerségnek? A' mostani ministerséget, — jól megjegyezzük ezt! — csupán az irlandi követek és conservatívek engedékenysége tartja még polezon. A' főnörgő kérdés e' ház több tagját egyenesen arra kényszeríti, hogy a' ministerekért szavazzon ugyan, de nem velük; 's e' szempontbul indulván ki, én sem vonhatom meg szótomat Normanby I. kormányzatától, mert jónak kell azt mondanom; ünnepélyesen nyilványítván mindazáltal, hogy szózatom csupán az irlandi kormányzatot érdeklé.“ Éjjel után szavazásra kerülvéna' dolog, Peel Róbert indítványát 318 szóval 296 ellen félre veté az alsóház, 's így a' ministerség csakugyan győzött 22 szónyi többséggel, mikép azt több lap előre jósolá.

(Franciaország engesztelő nyilatkozata a' mexicói sérelem ügyében.) Sebastiani gr. következő levelet intéze Palmerston lordhoz a' Veracruz előtt elvett tengeri kalauzra nézve: „London, april 3kán 1839. Mylord, parancsom van királyi uramtól ő föls. mély sajnálatát nyilványítani a' britt kormánynak a' tengeri kalauz elvétele miatt Express angol rakhajó fődözetéről Veracruz előtt. Midőn Baudin hajóvezér szerencsétlenségül ezen parancsot adá, nem tudá, hogy azon hajó a' britt tengerészethez tartozik. Ez esemény tehát csupán félreértés következménye, 's koránsem tisztelethiányból származék a' britt lobogó iránt. Illy tévedés, melyet a' királyi kormány 's hajócsapatunk parancsnoka öszintén sajnálnak, nem fog többé megújulni, 's jövendőre legszigorubb rendeletek parancsolandnak hasonló esetekben minden kitelhető lélekisméretes pontosságot. Midőn e' nyilatkozatot főméltóságod tudomására juttatom, bátor vagyok kormányom nevében annak bizalmát nyilványítani Ön előtt, miszerint e' fölvilágítás elegendő leend a' britt kormány előtt, 's hogy ezentul többé semmi nem fogja azon egyességet háborítani, melyet annyira törekszünk a' két ország 's lobogóji közt fentartani. Fogadja Ön 's a' t. Sebastiani.“ Palmerston azonnal válaszolt a' királyné nevében Sebastiani grófnak, 's fölvilágításit tökéletesen megnyugtatóknak jelenté. Egyébiránt egész válaszirata, a' személyes módosításokat kivéven, majd egészen szórul szóra ismétlése Sebastiani nyilatkozatának, és szinte azon reményt fejezi ki, hogy a' két ország egyességét ezentul semmi nem fogja háborítani. —

Franciaország.

(A' pártvezérek nyilatkozata a' követkamrában a' ministerségi fordulatról.) April 22kén nagy számmal tolongának minden rendű kíváncsiak a' követkamra körül, 's a' karzatok fuladásig tömve voltak hallgatókkal. Az idegen követek teljes számmal jelentek meg az ülésen, 's az ideigl. ministerek közül egyszem hiányzott, hölgyek pedig olly számosan voltak láthatók, mennyit eddig egészen szokatlan vala e' helyen szemlélni. A' hadminiszter két indítványa után, az 1838iki ujczekok kiállítására és a' hadiköltségek szaporítására iránt, a' pénzügyminiszter állott föl, 's következő szavakkal terjeszté az 1839iki költségvetést elő: „Mi sem a' mult, sem a' jövendő ministerség nem vagyunk. A' kamra mindazáltal azért nem fogja fölünk megtagadni együttműködését. (Általános helyeslés.) Most Mauguin kéré szót, mit Momier de la Sizeranne meg akart tőle tagadtatni, mivel Mauguin szándékolt indítványát továbbra kíváná halasztatni; a' kamrai többség mindazáltal ellenkezőt határozá 's Mauguin következőleg nyilatkozék: „Azon poliikai fordulat, melynek szomorú következményit még most is érzi a' haza, sokkal komolyabb esemény, hogy sem Önök kötelessége engedhetné annak okait hallgatással mellőzni. Első kérdésimet szükségképp az itt jelen levő ministerekhez kell intéznem. Körülöttünk minden ideigleni most, mint azt maguk a' ministerek is mondák. Kérdem már most: lehet e' mindent illy jövendő nélküli férfiakra bízni?“ Mauguin itt megmutatni törekvék, miszerint a' ministerek kötelesek azon fátvölt föllebbenteni, mely az igazságot rejti. (Dupin szót kér.) Ezután e' volt miniszterelnököt szólítá föl nyilatkozására, 's azon kívánsát fejezé ki, bár pirulni ne lenne kénytelen a' korona a' miatt, mi az utóbbi hónapban történt. (Tetszés balról.) Girod de l' Ain, pocsétör: „Föl vagyunk szólítva nyilatkozására az ügyek mostani helyzetéről. Mi élénkül ohajtjuk ezt, 's egyszersmind örvendünk, hogy azok, kik részesei voltak a' jelen fordulatnak, ez alkalmat használhatják annak kinyilatkoztatására,

mikép viselé magát ez alkalomkor a' korona. (Kiáltozás a' balközépen. Vivien nyugtalanul mozog a' padon.) Véleményem szerint semmi sértő nincs abban, mit épen most mondék. Ismétlem tehát: szerencsét kívánok azoknak, kiket említék, hogy ez alkalommal igazságot szolgáltatathanak a' korona bánásmódjának. (Tetszés a' közép padjairól.) Mi a' mostani ministerséget illeti, annak küldetése csupán azon alapszik, a' mit mondottunk, azaz könnyítitni tartozik a' fordulat bevégzésit, a' nehézségeket fölösztatni 's a' kormányzati ügyeket vezérteni, hogy föl ne akadjanak. Mi biztosan reményelhetni véljük, hogy küldetésünk rövid idő mulva véget érend, munkálkodásunkat pedig legszigorubb bíráló alá vetjük.“ (Tetszés.) Dupin: „En azon fölvilágításokat fogom előadni, miket közölünk minden férfi adhat, személyek és ügyek pelengérré tévése nélkül. Az első ministerség-alakítás, mely szövetekezési tagokbul álla, természetesen tetszék előtttem. En a' szövetekezést nem helyeslém; mivel azonban részire nyilatkozék a' győzelem, tehát szükséges volt, hogy a' ministerek annak tömegébül váloztassanak. Néhány ajánlatot én is kapék, de én visszautasítám azokat, mert sehoh nem láték többséget. (Hosszas derűltég.) Parlament fordulatunk van, 's a' közönség forrong e' miatt. Kívánatos azonban, hogy a' közönség gondolja meg, miszerint olly korban élünk most, mellyben senki nem táplál valódi fölállozást. E' fordulatnak fő okai a' mindennemű önzések.“ Ezután nyilványítá Dupin, miszerint ő részt vett volna Soult elnöksége alatti ministerségben, de csupán azon föltétellel, hogy elvei mellett, mint tagja a' balközéphez, maradhasson meg. „Semmi megvesztegetést! kiáltá Dupin. (Tetszés balról.) En részemről nem használtam volna választási pénzül az igazságszolgáltatást. (Célzás a' sok ki-nevezésre a' választásidő alatt) „Azok, kik minden áron ministerekké kívánnak lenni, nem látják át, hogy jobb visszalépni, mint engedélyeket adni. Még is annyira megfisztelének engem, hogy minden újabb színű módosításnál felém fordultak. (Hosszas vidorság.) En pártolója valék azon módosításnak, mely meghasonlásokat szüle, 's azért már most minden tervezésen kívül állók. Csupán azon helyen ohajtók maradni, mellyen most ülök, hogy ott nyilványítója lehessek a' többségnek, ha az méltónak itélend engem arra.“ Thiers: „En nem okozék nyilatkozásokat. Mivel azonban föl vagyok szólítva, tehát igazsággal 's korona iránti tisztelettel teljesitendem azt. En nem ohajték hatalmat, 's nem nyultam utána, noha megnyerhettem volna azt. Véleményemet a' választások alkalmikor mondám ki. Miután a' kormány megbuktatását segítém eszközölni, szükségesnek véltem az új kormányban részesülést. De én föltétellek csinálék, mikép azt böcsületem kívánta. E' föltételek tárgyakat 's embereket érdeklének. En nem akarám az april 15iki politikát folytatni, hanem megváltoztatását ohajtám. A' septembri törvényeket, miket magam terjeszték elő, meg akarám ugyan tartani; de módosítva a' merényekre nézve, mellyek megítélése a' páirkamrára volt bízva. Mi a' választást illeti, ugy hiszem, hogy eza' jövendő 's nem ministerség tulajdona. Törvények visszavételénél vagy alkotásánál sokkal fontosnak tetszék előtttem a' kormányzat menete, mellynek semmi tekintetben nem szabad az eddigéhez hasonlítani. Azon férfiak választására nézve, kik engem a' kamatkérdés ügyében környezni fogtak volna, tökéletes szabadságot követelék. En e' kérdést veszély nélkül vélem megoldhatni, 's a' visszafizetésben semmi következetlenséget nem látók. Mondák, hogy én a' háboru pártolója vagyok; ez tévedés. En mindenkor békét akarék, de háboruvitel föntartása mellett szükség esetére. Majd valamennyi nagy európai kérdés meg van már fejteve 's csak a' Spanyolország iránti van még oldatlanul hagyva, mellyre nézve, véleményem szerint, tökéletesen csalatkozék a' francia kormány. En Spanyolország számára hathatós segélyt kívánék fegyverrel 's hajókkal, hogy kiszabaduljunk végre az angol gyalázat alul, melly szerint mi mindedig nem tettünk semmit, míg az angol kormány semmi áldozatot nem kimél Izabella királyné jogai gyámolítására. En Spanyolország ellenében tökéletes szabadságot akarék gyakorolhatni, 's csupán azon föltétalatt léptem volna ministerségbe. Most e' pillanatban is még folyvást így gondolkozom.“ A' ministerségi fordulatra nézve még azon megjegyzést tevő Thiers, miszerint a' külügyi tárczán kívül mást soha nem fogadand el, nem dícsvágyból, hanem, mivel mondák, hogy az idegen hatalmak nem örömet látnak kezeiben azon hivatalt. „Ezek voltak, szóla tovább Thiers, a' tárgyak iránti föltétim, 's most azokra térek, mellyek személyeket érdeklének. Két alakításban kellett volna részesülhöm. Az első egyesítendő vala mindazon véleményt, mellyek az april 15iki kormány ellen küzdöttek. Guizot és barátai részesülhő akartak e' ministerségben. Mivel Odilon-Barrot ez esetben kamraelnök lett volna, tehát ministerségbe nem léphete; én nem valék lekötölvözve Odilon-Barrot iránt, kamraelnökké választását mégis szükségesnek tartám. A' második terv szerint csupán balközépi férfiakból fogott volna állani a' ministerség; ez nem volt ugyan olly kielégítő, mint az előbbi, de mégis föntarthatandá magát, 's Odilon-Barrot kamraelnökké választatása nem volt többé elkerülhetlenül szükséges.“ Itt részletekre tért a' szónok azon alkudozásokra nézve, mellyek Guizot ministerségbe hozatása iránt folytak. E' pillanatban két levelet nyujtatott át Thiersnek Soult marquis, azon kéréssel, hogy azokat tüstint olvastassa föl. Az első levelben jelenté Thiers a' tábornagnak, miszerint nem szándékozik vele többé ministerségbe lépni. „En, így hangzék az irat, áldozatokat hozék Önnek szolgálhatás végett, miket nem sajnálók. Örvendve lettem volna Önnek társa, de olly nehézségeket látók magam előtt, mellyek egészen elkedvetlenítének a' közügyekben részesüléstől.“ A' 2ik iratban azt tudatja Thiers urral a' tábornagy, hogy a' korona kész őt a' kitézőtt feltételek közt miniszterré kinevezni. „En azonban, így folytatá szavait Thiers, mégis tanácsosnak tartám tovább is vonakodásom mellett maradni, mert elkerülhetlenül szükségesnek hívém, hogy tengeri erőnk ne veszteljen munkátlanul az angol hajóhadak ellenében Spanyolország ügyére nézve,

azt pedig jól tudám, miszerint e tekintetben semmi engedélyt nem várhatok a koronától. Itt elmondá a szónok, mikép ő a tábornagy lakásán egykor őszintén oda nyilatkozék, hogy koránsem ohajtja a minis-terelnökséget, hanem tökéletesen megelégszik a külügyi tárczával, ismert föltételei elfogadása mellett, s ha Odilon-Barrot kamraelnökké vá-losztatását, mint a haza érdekeire nézve legillőbbet, helybenhagyná a korona. „Azóta, ezek valának Thiers zárszavai, minden minis-teriségi ter-vezéstől távol maradék, kivévn Passy minis-teriségét, mellyben kedvet-lemsem daczára is részt vettem volna, de csupán mint külügyminis-ter. Sok keserüséget tapasztalék, de a kormányférfi minden illyesmit feledni szokott, s csupán a haza érdekeit tartja szem előtt. Thiers e szavai után rövid időre fölfüggeszték az ülést, s Passy helyett Calmon foglalá el ide-iglen az elnökséket, mivel az előbbi, mint látszék, szinte hallatni aka-rá magát ez ügyben; 5 óra tájban folytatók az ülést, és Thiers azonnal következőleg nyilatkozék: „Boesánatot kell kérnem, hogy újra szószé-ken mutatom magamat. Egy tett-dolgot feledék enlíteni. A balközépi mi-nis-teriségi terv félrevetése után mártz. 27ikén, fölhatalmazást kapék a koronától minis-teriség-alakításra, s én következő nyilatkozatot tevék a király kezeibe: „12 nap előtt magamra válloltam volna e megbízást, de ma már nem tehetem. Az ügyek állapotja egészen megváltozott. Egyéb-iránt kész vagyok szolgálómat a királynak ajánlani s balközépi mi-nis-teriségre lépni Soult tábornagy elnöklése alatt. Guizot a szószék felé fordul. Élénk figyelem. Utóbbi betegsége miatt még folyvást gyöngé han-gon mondá Guizot, hogy a mostani helyzet talányát e két szó fejtje meg: határozatlansága és súlyegysége a pártoknak. Ő kész lett volna minis-teriséget vállalni, de csupán azon föltéttel, ha az egész nagy szövetekezés-ből származnék a minis-teriség. E föltét mellett kész lett volna Odilon-Barrot kamraelnökké választatásában is megegyezni. De mivel pártját oly két tárczával kínálák meg, miknek semmi befolyásuk nem lehet a bel-ügyekre, tehát kénytelen volt minden közéletést mellőzni, amál is inkább, mivel ő határozottan a valódi conservatívokhoz tartozik, s mint olyan so-ha nem szövetekezhetik a baloldallal. Az érdekes vitatás a posta elin-dultakor még nem volt bevégezve; annyit azonban előleg is biztosan vél-nek állíthatni a jólértesültek, hogy az e napi nyilatkozatok még inkább el fogják idegeníteni Soult tábornagytól Thiers urat.

Olaszország.

(A szentszék válasza kivonatilag s részletekben a porosz kormány-nak a vegyes házasságok pürös kérdése tárgyában.) A római Napló 31 száma mellékletében következő cikk közöltetik: „A statutitoknokság könyvnyomtatójában apríl 11kerül illy nemű nyomtatvány jelent meg: Törvényes és tetteleges előadás, hiteles oklevelekkel, válaszul a porosz kormány nyilatkozványára s emlékiratára, melly a berlini statuslapban jelent meg 1838 dec. 31kén. E szentszéki iratból csak a nevezetesb helyeket közöljük olvasóinkkal. Kezdeté ugyanis így hangzik: „1838 dec. 31kén a berlini statuslapban nyilatkozvány s emlékirat közöltetik, mikben a porosz kormány az 1838 sept. 13ki pápai beszédet nyilváno-san törekszik megegyezni. A szentszék e nyilatkozványt s emlékiratot nem hagyhatja szó nélkül sem az elvek miatt, mellyeken nyugszik, sem a tett-dolgokért, mellyek azokban felhozotnak. Ezen két iratban azon esalékony elv uralkodik, mint középpontot képező, mellyből a porosz kormány állítása s tételei folynak s hová ismét visszavezethetők; ugyanis azon elv uralkodik ez iratokban, miszerint az egyház alája van rendelve a statusnak egyházi ügyekben. Állítják, miszerint a királyi felsőség vallási ügyekben határozhat s rendelkezhetik az egyház határozati s ren-delményi ellenére s elannyira, hogy az egyház törvényi s alkotmánya a világi törvényeknek s alkotmánynak alája vannak rendelve. E szerint tehát a kath. püspökök, papság, s nép összeütőkészési esetben nem az egyház törvényinek, hanem a statusának kötelesek engedelmeskedni s ha ezt tenni vonakodának, a törvényes rend megsértési vétékét vonnák magokra s így a törvények fenyítő szigorúságát. Hasonlag állítják, mi-szerint nemesak püspök nem bocsáthat ki porosz megyében új rendelé-seket az egyház s vallás ügyében a kormány engedelmé nélkül, nemesak nem foszthat meg egyházzolgákat hivatalaik s méltóságuktól, hanem maga a szentszék sem gyakorolhat más statusokban törvényhozó felső-séget s innen a vallási ügyekben hozott pápai rendelmények a status-ban fogantatottak, mielőtt a világi hatalom azokat közhírré nem teend s végrehajtásukat meg nem engedi. Állítják továbbá, misze-rint a világi felsőség hatalmában áll gátolni, hogy a katolikusok ne en-gedelmeskedjenek az egyház fejétől származott rendelményeknek addig, míg a királyi jóváhagyás be nem következik; sürgetik végre, hogy püs-pökök s lelkészek egyházi ügyekben a szentszékhez ne járulhassanak a világi kormány tudta, megegyezése s közbenjárulása nélkül. Nemesak képezik ez elvek a porosz nyilatkozvány s emlékirat alapjait, hanem bi-zonyossá tételünk, miszerint a porosz folség e jogairól soha le sem mond s a föld semmi hatalma sem képes őt ezektől elmozdítani. Nem elégülve meg azzal, hogy ez elveket sinormértékül és szabályul nyilván-nyítja kormányzatára nézve a kath. alattvalók ellenében; e föltét még azt is követeli a porosz kormány, miszerint ezen elvek gyakorlati al-kalmazásából azt vonhatjuk ki, mit ő a rend jötevé alakjának nevez, mellyben az egyház saját kezességét találja fönlállása s jölléte iránt. S a szentatyának a titkos collegiumhoz tartott két beszédeben felhozott vádak s véleményeket alaptalanoknak, mítsemérőknek nyilvánítja s nem iszonyodik nyíltan megvallani, hogy hasonló vélemények egyedüli ezéja az egyházi hatalomnak a felsőségi joggal össze nem férhetőleg kiterjesztése, s az egyház és status között a komorító szakadásnak mindinkább élenkítése. — A szentszék valóban nem hall újságot, mi-

dőn egy protestans kormány az egyházat a statustól függővé teszi; en-nek megegyezését fölsőlegnek tartja, mert bízik a porosz kath. alattva-lók tiszta hitében s folyvásti józan elveiben. A porosz kormány elveire nem építhetni oly rendszert világos s egyenes elárultatásával annak, mi-szerint a porosz kormányban alkottassék a porosz tartományokbeli katho-licusokra nézve az egyházi egység középpontja, a porosz kath. népség egyetlen s valódi egységi pontjátul, a szentszékétül, elszakíttassék, az egyházba új, az isteni alapítótul adottal ellenkező, alkotvány hozassék be, szóval, a birodalom kath. részéből új egyház alkottassék, melly egészen más lenne, mint a kath., mellyben nem az emberek hatalmátul függ az istentől alkotott egyház természeté s alakja s mivel a kath. egyház meg nem állhat úgy, ha szabadtékait s jogait változtatjuk s el-vezzük, mellyekkel az isteni alapító ruházta fel. Valóban a kath. egy-ház az isteni bölcseség ezéjai szerint esalhatatlannul egy s bár az egész világon el van terjedve, mégis csak egyetlen testületet alkot, egyetlen nyáját, egyetlen tökéletes társaságot, ugyanazon hitvallás, ugyanazon szentségek használata, ugyanazon szent kormányalattóság által. E sze-rint a kath. egyházban a vallási ügyekre nézve csak egy hatalom létezik, s ez egészen különböző attól, melly a polgári ügyekben elnököl, oly hatalom ez, melly lényegileg független minden világi uralkodástul, melly-ben minden jog pontosítva van, mik rendeltetésére okvetlenül megki-vántatnak, főleg pedig jogai körébe tartoznak: törvényhozás, bírósokodás és büntetés. Itt megmutatja a szentszéki irat, miszerint az isteni Meg-váltó alapítá a kath. egyházban a föhatalmat, melly alá tartozik min-den földrészi kath. polgár. Továbbá ekép folytatja: „Tehát nem a szent-szék az, melly a felsőségi joggal össze nem férhetőleg akar kiterjesz-kedni; sőt a porosz kormány az, melly az egyház változhatlan alkotmá-nyával s ünnepeles szerződésekkal ellenkező jogokat követel. Nem a kath. egyház feje az, melly ezéul tüzé ki magának más statusokban törvényhozó felsőségét egyházi ügyekben körén tul is terjeszteni; sőt a porosz kormány az, melly nyilvánosan kétségbe vonja a szentszékét illető törvényhozóságot egyházi ügyekre s katolikusokra nézve. A szentséges atya csak fönfökségén alapuló jogait védi, s e jogok fentar-tásaért buzogni szigorú kötelessége. Mindez után egész iszonyal hártja el magát a szentséges atya azon gyanut, mintha ő nem azon véle-ménnyel s nézettel volna, miszerint az alattvaló tartozik a polgári felsőségnek hódolni. Itt azonban szükség még egyszer említeni s örökre megállapítani a kérdés valódi nézetét, melly fő oka a szentszék s porosz kormány közti gyászos ellenségeskedésnek a vegyes házasságok iránt. Valamint VIII Pius pápa 1830 márt. 25 brevéjében adott engedélyek kö-vetkeztében a vegyes házasságoknál nyugoti Poroszországban kath. val-lásban neveltetésök köttetett ki mindkét nemű gyermekeknek s így a pápa az utódok törvényszerűségét maga résziről biztosítá; mind előre látá azt, mi a kérdéses ügyben a polgári rend magányos s közérdeki-vel összefügg, s valamint a kölni érsek az említett brevében foglalt rendelmények szoros megtartását kívánta, a gneseni s poseni érsek pe-dig e rendelményeknek a keleti tartományokra kiterjesztéseért folyamo-dott a szentszékhez; világos tehát, miszerint a vegyes házasságok kér-dése a polgári társaságot legkevésbbé sem illeti. Az egész kérdés abban pontosul, mi az illyes házasságoknál kath. lelkész együttmunkálását s áldását illeti. T. i. az a kérdés: vajjon, az egyház által örök időre meg-állapított föltételek hiánya esetében a vegyes házasságoknál, a lelkész rá adhatja e pápi áldását, s előmozdíthat e oly tettet, melly a rendít-hetlen kath. elvek értelmében nincs megengedve? A kérdés illy szempont-bul egészen pápi s egyházi. Illy természetű kérdés eldöntetése tehát a kath. egyház körébe vagy a világi protestans kormányéba tartozik-e? Millyen legyen tehát a kath. lelkész bánásmódja? ugy viselje e magát mint az egyház rendeli s mindenkor rendeli, vagy miként a status pa-rancsolja? Kiről mondhatni, hogy a lelkésmereten hatalmat gyakorol s a szabadságot sérti: a szentszékéről s püspökökről-e, kik szent tisz-tükhöz képest a kath. lelkészeknek rendelik és szívökre kötök az egyház tanjai s fenyítéki szoros megtartását, vagy nem a porosz kabinetről e, melly a statutörvények teljesítését a lelkészeketül rettetgetéssel és szí-gorú rendszabályokkal követeli? (Folytatása következik.)

Németország.

(A falusi választók új választásra szólítottatnak föl Hannoverában.) Hannover apríl 19kén: Az ország paraszt választó testületei mindnyájau új választásra szólítottatnak föl s pedig új választó férfiakkal. A városok-hoz aligha fog intézteni új választást rendelő parancs; az eddigi választók érzelmeit ismerik már, újak választatása pedig igen veszélyes. Hameln nem a legnagyobb példával ment előre, hol a választók választását is meg-tagadák. A lüneburgiesemény sem igen kedves a kormánynak; itt ugyan-is 4 tanácsstag a többi 28 választó ellenmondása daczára követet választ-ta; mi boszantó jeleneteket szolgált alkalmul, főleg a négy tanácssta-got illetőleg; más részről pedig a kisebbségi választások ezáltal mintegy erőre látszanak kapni; így történt, hogy Cellében a tanácsstagok vona-kodva s kedvetlenül nyilváníták a hangosan kívánt elmellőztetését a vá-lasztásoknak. A hannoverai országgyűlés jól értesültek szerint esaku-gyan majus Sán fog ismét összeülni. — Alexandriai apr. 6aig terjedő le-velek szerint, mellyek Triesztbe 20kán érkezének: a syriai állapotot igen komoly oldalnak festök, az ellenséges sergek minden órán készek harezra kelni a határokon; a szultán azonban minden alkalmot kikerül az európai hatalmak közbejárulására, mi az ellenségeskedés-kezdesre okot szolgáltat. —

Dunavizáltás: Pest, máj. 2dikán 10° 9° 9° — 3dikán 10° 6° 6°
4dikén 11° 0° 6°